

Direktoratet for byggkvalitet DiBK
Postboks 8742 Youngstorget
0028 Oslo

post@dibk.no

Lysaker, 4. november 2013

Innspill: Energikrav i TEK 15

Norges bygg- og eiendomsforening NBEF viser til [innspill](#) på høringsmøtet 29.08 der DiBK inviterte til høring fra markedsaktørene. I dette brevet fordyper vi noen momenter i vårt innspill. Vi har deltatt i forberedelse og utforming av det brevet som Grønn Byggallianse og Norsk Eiendom leverte, og som vi i hovedsak støtter. Her legger vi vekt på noen prinsipielle syn rundt sektorovergrepene virkemiddelbruk, kostnadseffektivitet og forholdet til energikrav ved rehabilitering. Vi kommer også med en oppfordring om å se på en mulig regulering av tilrettelegging for bærekraftig mobilitet.

NBEF har ca 125 [medlemmer](#), hvorav svært mange representerer offentlige byggeiere. Vårt formål er bl.a. å definere og sette agenda for byggherre, eier- og forvaltningsrollen og være en pådriver for å gi medlemmene innflytelse ved utforming av rammebetingelser, lover og regler. Bærekraftig eiendomsledelse er en ledesnor for vårt arbeid – og vårt mål er «gode bygg for et bedre samfunn».

Sektorovergrepene virkemiddelbruk

Vi mener at regulering og påvirkning av energibruk i samfunnet som hovedregel bør skje på et sektorovergrepene nivå, der det legges vekt på en kostnads-optimal reduksjon av eksternaliteter. For byggsektoren er disse politisk formulert i målsetninger om en reduksjon av utslipp av klimagasser og til opprettholdelse av en høy forsyningssikkerhet (unngå for høy spissbelastning av system for energiinfrastruktur som kan medføre brudd i energileveransene).

Når det gjelder klimaeffekten henviser vi til Meld St. 21 (klimameldingen); «*Sektorovergrepene økonomiske virkemidler legger grunnlag for desentraliserte, kostnadseffektive og informerte tiltak, der forurenser betaler. På områder som er underlagt generelle virkemidler, skal det som hovedregel unngås ytterligere regulering*». Det er allerede i dag innført sektorovergrepene avgifter på bruk av ulike energibærere ut fra klimahensyn. En sektorspesifikk skjerping av energikravene i TEK15 til varslet «passivhusnivå» vil måtte innføres basert ut en kost/nytte-betraktning. Vi er redd for at en tvungen investering i ytterligere energieffektivisering i byggsektoren ikke vil være samfunnsøkonomisk lønnsom (og ha en lavere marginal klimaeffekt) sett opp mot tilsvarende investeringer i andre samfunnssektorer. NBEF representerer mange offentlige byggherrer og –eiere, og investeringer i økt energieffektivisering vil kunne gå på bekostning av alternative offentlige investeringer som kan gi høyere bidrag til verdiskaping med større klimagevinst.

NBEF er her enig med et høringsinnspill fra Norsk Teknologi, der de sier seg kritiske til bruk av systemgrenser og ytelsesindikatorer som baserer seg på forhold som utbygger ikke har mulighet til å påvirke, herunder primærenergibehov, energipolitikk, indirekte CO2-utslipp, o.l. Utbygger kan f.eks. ikke bestemme miksen av energikilder som benyttes i produksjon av elektrisitet og fjernvarme. Indirekte energi-, klima- og miljøkostnader som oppstår på utsiden av bygningskroppen må reguleres direkte (mot de relevante aktørene), noe som igjen vil føre til at disse kostnadene reflekteres gjennom prisene på ulike energiløsninger og energivarer. NBEF ser derfor på forslaget om korreksjonsfaktorer for energivarer som svært problematisk. Systemgrense bør baseres på de tiltak som utbygger selv har mulighet til å påvirke. Disse tiltakene inkluderer, men begrenses også til, passive energieffektiviseringstiltak (altså tiltak på bygningskropp), aktive energieffektiviseringstiltak (tiltak for energieffektive tekniske installasjoner og effektiv energiforvaltning), samt lokal energiproduksjon. Vi er enig i at systemgrense for et energiramme krav bør være beregnet levert energi.

De sektorivergripende forholdene vil ventelig bli drøftet i den varslede «Energimeldingen», som det heter i Politisk plattform; «Regjeringen vil legge frem en stortingsmelding om en helhetlig energipolitikk, hvor energiforsyning, klimautfordringer og næringsutvikling sees i sammenheng».

Vår anbefaling:

NBEF mener prinsipielt at en fastsettelse av energikrav i TEK 15 bør avvendes til etter at Regjeringen har kommet med sin varslede «Energimelding» for å sikre et kostnadsoptimalt og sektorovergripende perspektiv.

Kostnadseffektiv og teknologinøytral regulering av energiforsyning

Når det gjelder målet om forsyningssikkerhet mener vi at dette skal ivaretas ved regulering av energiforsyningen direkte. Det er slik vi ser det ikke relevant å peke på forsyningssikkerhet som et problem i den nære fremtid. NBEF refererer bl.a. her til uttalelser fra Statnett der det heter at den kommende kraftsituasjonen i Norden bør føre til økt bruk av kraft til oppvarming. Regulatoriske begrensninger i adgangen til å benytte elektrisitet til varmemål kan medføre reduserte investeringer i elektrisk infrastruktur til fordel for potensielt mer kostbare (og mindre klimaeffektive) alternativer. Vi er enig med Norsk Teknologi at det er behov for å se på alternative modeller for regulering av elektrisitetsbruk. Vi mener også at det er behov for bedre verktøy for å dokumentere kostnadsoptimalitet i det enkelte prosjekt – for å kunne dokumentere valgte løsninger. Metoder for LCC-beregninger er nå i sterk utvikling, og vi mener at DiBK bør støtte utvikling av verktøy for dette – gjerne i samarbeid med DIFI og LCC Forum.

Vi mener at dagens krav til U-verdier i nybygg er tilstrekkelige og kostnadsoptimale. Når det gjelder vektlegging av tekniske anlegg som for avgjørende for energieffektivitet følger NBEF i store trekk Norsk Teknologis synspunkter. Dagens energikrav tilrettelegger ikke i tilstrekkelig grad for installasjon av tekniske anlegg og løsninger som sikrer effektiv energibruk etter at bygget er tatt i bruk. Behovsstyring av varme, kjøling, belysning og ventilasjon er her sentrale sentrale elementer.

Vår anbefaling:

NBEF anbefaler at DiBK støtter utviklingen av omforente metoder og verktøy for å foreta LCC-beregninger av byggeprosjekter i forbindelse med fastsettelse av kravsnivå i TEK 15. Vi anbefaler et minstekrav til varmetapstall holdes på nivå med TEK 10. Vi ønsker økt vektlegging av tekniske anlegg som parameter ved fastsettelse av kommende krav, herunder krav til tilrettelegging for behovsstyring og måling av energibruk i større bygg.

Energikrav ved rehabilitering

Det har herket usikkerhet om de kommende energikravene i TEK 15 også skal gjelde ved større rehabiliteringsprosjekter (vs kriteriet om hovedombygging i TEK). NBEF er svært opptatt av at den samlede virkemiddelbruken overfor byggeiere bidrar til en samlet forbedring av kvaliteten av vårt bygde miljø, herunder økt energi- og miljøeffektivitet. Vi forutsetter at en evt innskjerping av krav i TEK 15 tydelig vil avgrense mellom ulike former for transformasjon/rehabilitering og oppgradering. NBEF ønsker å bidra konstruktivt til at både krav- og insentivbruk her blir sett i en sammenheng, og henviser til det arbeidet som nå foretas av DiBK og byggeier-/forvalterforum. Vi forutsetter at arbeidet med en evt «rehab-TEK» ivaretar de innspill som blir gitt i dette forumet, og at NBEF på linje med øvrige medlemmer blir invitert med i dette arbeidet. Vi har et ønske om å utarbeide en veileder til våre medlemmer om «bærekraftig oppgradering av eksisterende bygninger», og vil svært gjerne ha med DiBK i å utarbeide dette. Her vil bl.a. utredningen som Multiconsult gjorde for DiBK kunne danne et grunnlag. Det er ønskelig å utarbeide denne type «kokebok for preaksepterte og kostnadseffektive nivåer» for ulike kategorier av rehab-prosjekter – som vil forenkle samspillet med byggesaksmyndighetene.

Vår anbefaling:

NBEF anbefaler at TEK 15 klargjør i hvilken grad reglene gjelder ved rehabilitering av eksisterende byggverk. Vi ønsker at DiBK støtter utviklingen av et veiledningsmaterieell for rehab-prosjekter i samarbeid med DiBKs eier- og forvalterforum.

Krav til tilrettelegging for bærekraftig mobilitet

Sett i forhold til forrige punkt: Ideelt sett kunne vi ønske at regelverket ser bygg, energiforsyning og transportinfrastruktur i en sammenheng. I forbindelse til SPR for samordnet bygg-, areal- og transportplanlegging har NBEF spilt inn behovet for å tilrettelegge for en omlegging til bærekraftig mobilitet ved å planlegge og tilrettelegge ladefasiliteter og energiinfrastruktur for CO2-effektive transportmåter, f eks elbiler, elskutere og syker knyttet til utbygging. En revurdering av fastsettelse av systemgrenser og virkeområde for en kommende TEK15 er her vesentlig. Som stasjonære installasjoner gir bygninger føringer for utviklingen i andre samfunnssektorer, som f eks transport og mobilitet. Virkemidler for en mer miljøeffektiv og mindre klimabelastende byggsektor må etter vår vurdering ta inn over seg samspillet mellom bygninger, transport/mobilitet og arealbruk. Her ligger det potensielt store klimagevinster å hente!

Vår anbefaling:

NBEF anbefaler at DiBK foretar en utredning som kartlegger hvordan eventuelle krav til tilrettelegging for bærekraftig mobilitet kan utformes, herunder hvordan installasjon av en infrastruktur for dette vil innvirke på kommende energikrav i TEK – og i hvilken grad annen virkemiddelbruk kan gi insentiver for dette.

NBEF ser frem til en videre positiv dialog med sikte på å utvikle kommende krav i byggereglene.

Med vennlig hilsen

Norges bygg- og eiendomsforening NBEF

Eystein C. Husebye, Daglig leder

tel: +47 6752 6021; fax: +47 6752 6011 mob: +47 9265 7997 eystein@nbef.no www.nbef.no